دلوونو فصل

(په شپېتمو کلونو کې د پښتو شعر څو بېلگې)

راټولوونکی

محمد اسمعیل یون

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لوونو فصل

(په شپېتمو کلونو کې د پښتو شعر څو بېلګې)

راټولوونکی

محمد اسمعیل یون

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

کتاب پېژندنه

د کتاب نوم:	دلوونو فصل
راټولوونکی:	محمد اسمعیل یون
خپرندوی:	یون کلتوري یون
چاپشمېر:	۱۰۰۰ټوکه
لومړی چاپ:	۱۳۶۹ل کال
دویم چاپ:	۱۳۸۷ل کال
د راټولوونکي پرله پسې نومره:	(۳)
د خپرندوی پرله پسې نومره:	(۳)
کمپوزر:	ضیاالرحمن ضیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

((زلمي هېوادمل)) ته چې پر دې دنيا يې د خپل زلميتوب خوږې شېبې د پښتو د خدمت لپاره پر منډو رامنډو، د ګرد جنو پانډو پر لټولو او پلټولو، د ناڅرګندو پر څرګندولو، د چاپخونو د ماشينونو پر ګړبهار، د بې وقوفانو د سپېرو او ترخو خبرو پر اورېدلو، پر پليو مزلونو، د نوي ادبي کښت پر کرلو د ځوانو هيلو پر هڅولو، په ويښه د شپو پر سبا کولو، د دې رنګينې دنيا د عيش او عشرت پر هېرولو، په بې درده زړونو کې د احساس پر ټوکولو، د لويانو د حق پر اداکولو او د پښتو د پيکي ګل پر تل ښېرازه ساتلو تېرې کړې او په بله دنيا خو به يې بې له شکه د دوزخ شنې او سرې لمبې له ژونده تاوې وي ځکه چې ده پښتو ته خدمت کړی او پښتو خو د ((دوزخ)) ژبه ده.

په درنښت
د قربانۍ پر همدا سې لارې مين
يو بل ((يون))

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیولیک

ګڼه	سرلیک	مخ
۱	د دویم چاپ سریزه	۱
۲	پیلامیه	۲
۳	دا کلی مه ورانوئ	۱۳
۴	دمیلاد شپو	۱۵
۵	دوه پوښتنې	۱۷
۶	غزل	۱۸
۷	دادګناهو خبرې	۲۰
۸	هیله	۲۲
۹	دقبر عذاب	۲۳
۱۰	رښتینی انځور	۲۵
۱۱	ګل سپرلی	۲۶
۱۲	ژوندي یادونه	۲۸
۱۳	دمینې یادګار	۳۱
۱۴	د اوبو رنګ	۳۲
۱۵	دمینې اور	۳۴
۱۶	سپېڅلتې	۳۵
۱۷	دپرون سندرې	۳۶
۱۸	اپت	۳۷
۱۹	جګړه	۳۹
۲۰	زمابرخه	۴۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱	وروستۍ سلګۍ	۴۱
۲۲	دزنګ پتري	۴۳
۲۳	دمورليک ته	۴۴
۲۴	د پېړۍ ګاليله	۴۶
۲۵	غوټه ونه	۴۸
۲۶	غزل	۵۰
۲۷	د زهرو پيالې	۵۱
۲۸	دنظرباران	۵۲
۲۹	د تيغونو لو	۵۳
۳۰	دحجرو شهادت	۵۵
۳۱	اوښکې	۵۶
۳۲	غزل	۵۸
۳۳	غزل	۵۹
۳۴	درڼا نيالګي	۶۰
۳۵	ژوبل دردونه	۶۲
۳۶	دنور وږي	۶۴
۳۷	دځنګل جنازه	۶۶
۳۸	پردی ساقي	۶۷
۳۹	دمحبت ګلونه	۶۸
۴۰	دحقيقت ډولۍ	۷۰
۴۱	غزل	۷۲
۴۲	مخه ښه	۷۳
۴۳	د محمد اسمعيل يون لنډه پېژندنه	۷۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دویم چاپ سریزه

پر ۱۳۶۹ل کال زه د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د دریېیم ټولګي محصل وم. دا وخت مې په ((شخصي لګښت د کتاب چاپ)) یو کوښښ او یو خوځون پیل کړی و او هڅه مې کوله یو شمېر هغه افغانان، چې له اقتصادي پلوه یې روزګار ښه و، دې ته وهڅوم چې په خپل لګښت علمي او هنري کتابونه چاپ کړي او په دې ډول د هېواد د فرهنګ په وده کې برخه واخلي. زموږ لومړۍ هڅه په دې برخه کې بریالۍ شوه او د خپل ټولګیوال (پښتون بهرامزي) په مالي لګښت مې ((نیمګړي ارمانونه)) اثر چاپ کړ. دا کار ددې سبب شو، زما نور ټولګیوال چې تر پښتون بهرامزي یې اقتصاد پیاوړی و،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي ته وهڅېږي، چې هغوی هم د اثارو د چاپ او نور فرهنګي چارو لپاره پانګه بېله کړي. په دې کې زما يو بل ټولګيوال (حاجي خان محمد) چې يوې ډېرې درنې پښتنې کورنۍ ته منسوب و، د يو بل اثر د چاپ ژمنه وکړه، دا اثر ((د لوونو فصل)) و، چې ما د همدې ۱۳۶۹ل کال په بهير کې ترتيب کړی و. دا اثر اصلاً په شپېتمو کلونو کې د پښتو د څو نوموتو

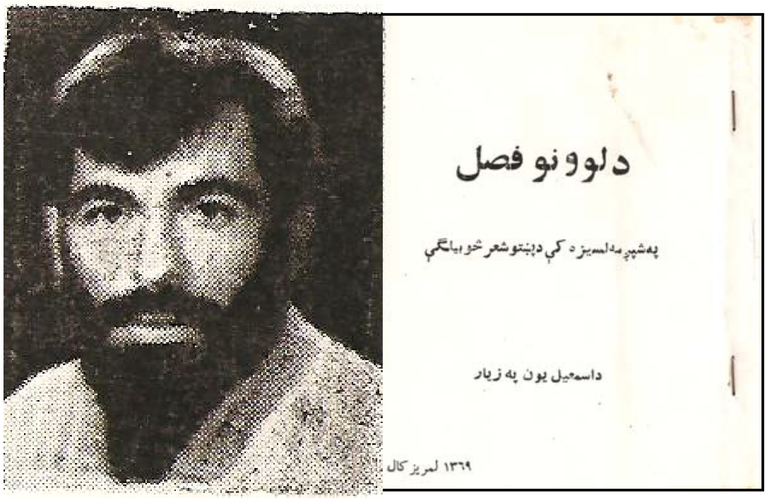

شاعرانو د کلام ځيني بېلګې دي، يا غورچاڼ دی چې اکثره د همدې لسيزې د حالاتو انځورنه کوي او هغه وخت زما هدف او پلان دا و چې موږ بايد د هرې لسيزې په پای کې د خپل ادب د بېلابېلو صنفونو منتخبات ترتيب کړو او دې سره به موږ ته په ډاګه شي، چې موږ له يوې لسيزې بلې ته په فرهنګي ډګر کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو مره پرمختګ کوو. د شعرونو دا غورچاڼ مې د همدې مقصد لپاره ترتیب کړی و، غوښتل مې د لنډو کیسو یو منتخب هم ترتیب کړم، خو بریالی نه شوم. دې اثر ته مې هغه وخت ځکه د ((لوونو فصل)) نوم ورکړ، چې پر هغه وخت په افغانستان کې د سرونو لو ګډ و او موږ هیله لرله، چې د انساني سرونو د لو دا لړۍ باید بلې لسیزې ته وانه وړي او زړه کې مې ګرځېدله چې که بله لسیزه کې زموږ هېواد ارام و او ما د بلې لسیزې د شعرونو غورچاڼ چاپوه، نو بیا به پرې د ((ګلونو فصل)) نوم کېږدم، خو په خواشینۍ سره باید ووایم چې د ((لوونو فصل)) د شعري جونګ تر چاپ وروسته دادی نږدې دوه لسیزې تېرېږي، خو په افغانستان کې د سرونو لو همغسې روان دی. په دې تېرو دوو لسیزو کې زه بیا هم د دې جوګه نه شوم، چې د پښتو شعر او یا هم لنډې کیسې منتخبات چاپ او بیا له تېر سره پرتله کړم. خو اوس چې زه د خپل تېر کړي فرهنګي کار پر بیا راټولېدو او بیا کتنه بوخت یم، نو ددې اثر بیا چاپ او د انټرنټ څپو ته د هغه خوندي کول راته هم ضروري ښکاره شول. که څېرې زموږ نور ځوان فرهنګیان په هره لسیزه کې د خپل شعر منتخبات ترتیبوي، نو دا اثر ورته د هغه وخت د استوګن ادبي بهیر د یوه لس کلن شعري واټن څو غوره بېلګې په لاس ورکولای شي. دا چې دا کتاب هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د يوه ګران ټولګيوال حاجي خان محمد په مالي لګښت، د خوشال فرهنګي ټولنې د لومړني چاپي اثر په توګه ټولنې ته وړاندې شوی و، نو دلته لازمه بولم چې له ګران حاجي خان محمد او همدا رنګه خوشال فرهنګي ټولنې څخه ډېره مننه وکړم، چې دا اثر يې همغه وخت د چاپ له لارې خوندي کړ. د يادونې وړ بولم چې حاجي خان محمد او خوشال فرهنګي ټولنې بيا تر دې وروسته ډېر نور فرهنګي خدمتونه هم ترسره کړي، چې پر خپل ځای يې بايد يادونه او مننه ترې وشي.

زه په داسې حال کې چې اوس د خپلو اثارو د خوندي کولو پر کار بوخت يم، له نورو ليکوالو هم هيله کوم، چې خپل هغه اثار چې پر دويم ځلي او يا څو ځلي چاپ ارزي، بيا راټول او چاپ کړي او که چېرې چاپوي يې هم نه، نو د کمپيوټر او انټرنټ حافظې ته دې وسپاري، چې د مرګ له دايمي خطر څخه وژغورل شي، فرهنګي شتمني د ټول ملت مشترکه پانګه ده او موږ ټول يې د خوندي کولو مسووليت لرو. د همدې هيلې په هيله چې زموږ فرهنګي شتمني د هر ډول ناتارونو له خطرونو او ګوابښونو خوندي وي، خپله دا سريزه رالنډوم، دا هم تاسې او دا هم په شپېتمو کلونو کې ((د لوونو فصل))، خدای دې وکړي زموږ په هېواد کې نور د سرونو دا لوونه بند شي، په همدې هيله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه لو دی د ګلاب ګلاب سرونو په وطن کې
یو اور خو خدایه بل کړې د لوګرو په وزرونو

په درنښت
پوهندوی محمد اسمعیل یون
کابل- افغانستان
۱۳۸۷ل کال- د سلواغې ۲مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیلامه

د سقراط په باب دا خبره ویل شوې چې: ((هغه شعر له جنون سره یو شی باله)) د دغې خبرې تفسیر په لېونتوب سره نه کېږي، بلکې دا خبره کولای شو چې د یوه بل ادبپوه او شاعر (ملیتون) په یوې جملې سره تفسیر کړو هغه وایي: ((څوک چې غواړي شعر ووایي باید په خپله مجسم شعر وي)). ځکه نو شعر ویل څه اسانه خبره نه ده، هر څوک چې غواړي په ځان د شاعر نوم کېږدي، تر هر څه د مخه باید هغه د شعر ویلو شعور ولري، د هغه ذهن باید ددې توان ولري، چې ژوند، ښکلا او اړیکي د خپل ذهن د ازمېښتونو او تجربو په مرسته د شعور او تحت الشعور په دنیا کې ووینې څو یې هنري انځور زموږ د احساساتو پر ارامه حالت غوغا راګډه کړي. د یوه ښه شعر، انطباعي رمز په همدغه ټکي کې پروت دی. په پښتو ژبه او پښتني ټولنه کې هم شعر او شاعري ددغه قوم له اند او ژوند، هنر او ښکلا سره تلپاتې ملګری دی، چې تراوسه یې خورا زیاته وده کړې ده، د پښتو شاعري د اوسنۍ پیاوړتیا یو دلیل دادی چې دغه شاعري لکه د نورو شرقي ملتونو د شاعرۍ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

شان داسې کلاسیکه زېرمه لري چې شاعر یې د تاریخ په هر څرخ کې له هغې څخه په کمي او کیفي لحاظ فیض او برکت موندلی شي. حمید ماشوخېل نن سبا نه یوازې د پښتو او پښتني شاعرۍ بلبل یادېږي، بلکې د خپل کمال په سبب یې په ټوله سیمه او نړۍ کې د شعري بهیر رښتیني کاروانیان پېژني او نن یې هم دده شعر دده موشګافي ته دده په خپله وینا د حیرت ګوته په غاښ نیولې ده. حمید په رښتیا هم د شعر نعمت یانې هغه تلپاتې لوربینه د پښتنو په برخه کړې، چې په هغې سره د پښتني او انساني اند او ژوند ټول اتموسفیر تسخیرولای شي. د هغه شعر زموږ د شعر او زموږ د شاعر لپاره هغه مثال دی، چې د هغه په مرسته د انسان د ضمیر په ائینه کې هم اوښکې لیدلای شو، هم شبنم او هم خنداوې. ځکه:

د غفلت په خوب ویده خلق یې ناوري
کـه ((حمید)) نـارې وهـي لکه جرس
دیوان(۱۳۲) مخ

په همدې ډول د رحمان بابا د شعر فیاض سمندر د ژوند د حقیقت او انساني معرفت په حقانیت کې یو بل ډول احساس او کیف لري چې بې ښه او بده پر زړونو او فکرونو اغېزه کوي او د تسلیمۍ غاړه یې د شعر هنګامې ته ږدي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیـا دې مـخ دی جـار وتلـی څـه بـلا شـوه
دا بـــلا لـــه کومـــه لـــوری راپیـــدا شـــوه
دا زمــا پــه یــار کــې مهــر وفــا نــه شــته
کــه دنیــا واړه بــې مهــره بــې وفــا شــوه.

د رحمان بابا دېوان(۱۷۰)مخ

هو:

لــه مقــدمې راتېرېــږو او د ((لوونــو فصــل)) د کرونــدو پــر درمندونو باندې وراوړو. زموږ د اوسنې نسـل پـه انـد و ژوند کې دغه فصل داسې فصل دی، چې پـه عـام ډول زموږ د ملت د اوسنې عصر حماسه جوړوي، هو حماسه د لوونو حماسه، د درمندونو حماسه، د وینو حماسه او د غربت حماسه، دا ددغـه اثر د شعر تګلاره ده او پـه عمومي لحاظ پـر همدې واټ روان انځوریز کاروان دی. په دغه اثر کې د اوسنې پښتو ((شعر)) د منشور ټول هغه اړخونه چې د انعکاس قابلیت لري او لـه یـوې رڼایي سرچینه اخلي، په ډاګه کېږي، دغه شعري اثر کـه موږ د یوه منشور په توګه خپلې مخې تـه کېږدو، کېدی شي د هرې ضلعې او هـر اړخ پـه تـرڅ کـې بېلابېـل خصوصیتونه مطالعـه کړای شو، په دغه ښکلاییز انځور کې د اوسنې شعر ځینې ډېر مهم او د پاملرنې خصوصیتونه لیدلای شو:

په اوسنې شعر کې د پخواني شعر خلاف د یوه انځور مسئله هېڅکله نه ده طرحه، په پخواني شعر کې ډېر ځله داسې عنعنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وه چې يو شعر بايد يو انځور په ګوته کړای شي، معمولاً په پخوانيو ډېرو ښو شعرونو کې له دغه چال چلند څخه کار اخيستل شوی، مګر د اوسني شعر په ترڅ کې دا خبره ډېره نادره کارګڼل کېږي. ځکه اوسنی شعر د انځور شعر دی، کېدی شي په يوه شعر کې د انځورونو امېلونه ووينو او کېدی شي د اوسني شاعر په لسو شعرونو کې د پخوانو دېوانونو په اندازه انځورونه ومومو، تر ډېره حده دا خبره د دغې مجموعې د شعرونو په برخه کې هم صدق کوي، راځئ دلته يو څو بېلګې په لنډيز سره لولو:

اشنا د موسېدلو حق له مونږ نه دی اخيستی
د خپل او د پردي پر مونږ د غم مهرباني ده
زما په وران مالت وراني جونګړې وران وطن کې
د مرګ او د سرو وينو دم په دم مهرباني ده

د زړه د پرهرونو د ټکور اميد يې نه شته
چې نن په رقيبانو د مرهم مهرباني ده.

که چېرې خبرې ته لږ دقيق شو، نو دې نتيجې ته رسېږو، چې زمونږ اوسنی ((شعر)) په تېره بيا د هغه ځوانه برخه لږ دقيقې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشریح او څېړنې ته اړتیا لري، ځکه دغه انځوریزې غوټې تر او سه هم زموږ په قلمونو او زموږ په وحشت ځپلو ارادو نه پرانیستل کېږي، همدا وجه ده چې په پورتنیو دریو بیتو کې یو د ((مهربانۍ)) انځور داسې پېچلې پدیده ده چې د دغه شعر په ترڅ کې په څو اړخونو سره کارېدلې ده او هر ځای خپل خپل انځور ښیي، چې یو اړخ له بل اړخ سره یو رنګي نه لري. په همدغو دریو بیتونو کې هره برخه یو ځانګړی او اوچت انځور موږ ته راښیي په داسې حال کې چې پخوانی شعر او شاعري په دې اندازه انځوریزه نه وه، دا هم د دغه اثر څو نورې بېلګې:

جېلوانه!

دا لمدې لښتې مې په ملا باندې په پام وروه
چې دا مې نوې د اختر کالي دي څیرې به شي
مانۍ د باورونو مې تالا ځکه نن ښکاري
ملګري د یوې لارې یو ارمان معامله ګر دي
لیلا که د ښایست د سوداګرو سره لاړه
زموږ په زمانه کې مجنونان معامله ګر دي.

مخکې مو هم اشاره وکړه چې زموږ د ځوان نسل شاعري زموږ د عصر حماسه ده، هغه حماسه چې زموږ په ټوله شاعرۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې يې د شکل او محتوا په لحاظ ساری ډېر لږ ليدل کېږي، ځکه زموږ د غه حماسه زموږ د مظلوم ولس، زموږ د شهيد ولس، زموږ مهاجر ولس او زموږ د بريمن ولس د دغه عصر د ژوند هغه څه له ځانه سره لري، چې د مظلوم، شهيد او مهاجر ولس د شاعر د زړه او فکر په ژورو کې حلاجي شوی، انځور شوی او شعر شوی دی. هو هغه څه چې د وينو په زړه کې يې يوازې حساسې سترګېويني، هغه څه چې د غم د اوښکو د سمندرونو او سېلابونو تر غرونو هغه خوا يې يوازې همدغه ځوان شعر او شاعر ويلي، دغه څه په دغه اثر کې ليدلای او لوستلای شو.

دا کلی مه ورانوئ،
ګورئ چې هلته ددې تورې تروږمۍ له غېږې
ساړه زګېروي جګېږي
سوزمن اواز راځي
او اميدوارې ميندې
د انتظار د بڼ د سرو ګلونو لارې څاري
دا کلی مه ورانوئ!
دا کلی مه ورانوئ! (څاڅکی، څاڅکی ۲۳ مخ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر صورت ! ددغې مجموعې د شاعرانو پر وړاندې يو مهم مسئوليت هم شته، هغه دا چې: دغه کيفيت چې په دغو اشعارو کې او ددغو شاعرانو په نورو شعرونو کې ليدل کېږي، بايد نور هم لوړ کړای شي او خپلې شاعرۍ ته بايد نوره هم ښکلا او ځلا د تلپاتې ډالۍ په توګه ور په برخه کړي، نن سبا يو شمېر شاعران زموږ په افغاني ادبي بهير (پښتو او دري) کې داسې هم شته چې بې وخته په وچ غرور ځنګه په پچه سپاره شوي، نو بيا يې د کشمير د ليدو او فتحې نارې بې له دې چې د زمان پر وړاندې امتحان ورکړي پورته کړي دي، په دې هيله چې زموږ ځوان شاعر زمان او زماني ازموينه په خپله ايجادي برخه کې له ياده ونه باسي.

په درنښت
پوهنمل خالق رشيد
د کابل پوهنتون د فرهنګي شورا رئيس

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا کلی مه ورانوئ

دا کلی مه ورانوئ !
دا کلی مه ورانوئ !
ګورئ چې هلته د شنو ولو د شنو سيورو لاندې
ګورئ د شنې ويالې ترخنګه د جلګو د پاسه
يو کوچنی پروت دی
يو کوچنی ويده دی
او د ورې لوپټې لاندې
په خوب وړو سترګو
د ناز په غېږه کې کوچنې شينکې خوبونه وينې
دا کلی مه ورانوئ !

✲ ✲ ✲

دا کلی مه ورانوئ !
ګورئ چې هلته لکه زرکې زموږ د کلي نجونې
ګورئ چې هلته د بامو پر سر نورسې پېغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کتار کتار
د لمر تر وړانګو خپل پیکي جوړوي
او په مینو ژبو
د پېغلتوب غوږ کې د ځوان هوس سندرې بولي
دا کلی مه ورانوئ !

۞ ۞ ۞

دا کلی مه ورانوئ !
ګورئ چې هلته له هغو سپېرو کوډلو ځنې
ګورئ چې هلته ددې تورې تروږمۍ له غېږې
ساړه زګېروي جګېږي
سوزمن اواز راځي
او امید وارې میندې
د انتظار د بڼ د سرو ګلونو لارې څاري
دا کلی مه ورانوئ !
دا کلی مه ورانوئ ! [۱]

---

(۱) څاڅکي څاڅکي، د لیکوالو ټولنه، ۱۳۲۸ل کال، ۲۲-۳۲مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسحق ننګيال

د ميلاد په شپو کې

اى ! د دې شنه اسمان په غېږه کې خوب وړې سپوږمۍ !
اى ! په دې شپو کې د پردېسو د سفر ډيوې !
اى ! د ګلونو او د پېغلو ، پېغلو وينو پرې !
ته راته ګورې؟
ته راته ګورې چې د کړيکو او تيارو ننبه شوم؟
او د ساړه ژمي خوني او ګنهکار ابليس
زما د ګلابو او نرګسو باغ کې اور وکاره !
ته راته ګورې؟
ته راته ګورې چې محل مې له کارغانو ډک شو ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په ویالو کې د هیلیو بچي وسوزېدل !
او زمورږ د کلي میندې
د میلاد شپو کې (بې لاسو او پښو بچیان زېږوي) ؟ !
ته راته ګورې؟

❋ ❋ ❋

ته راته ګورې چې مې ټول کلی چاړه چاړه دی؟
خلک په نوکو او برچو د یو بل سترګې باسي !
او د مالت نجونې
په خپلو تورو تورو څڼو کې ځوزان ټک وهي؟
آه
آه نازولې سپوږمۍ !
آه د رڼا مورې ! [1]

---

[1] څاڅکي څاڅکي، د لیکوالو ټولنه، ۱۳۶۸ل کال، ۹۲-۹۳ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

افضل ټکور

دوه پوښتنې

مور تپوس راځنې وکړو
کوم څیزونه دې خوښېږي؟
ما ځواب کې ورته ووې:
درې څیزونه مې خوښېږي
چې دي:
ژوند ، مینه او حسن
هغې بیا پوښتنه وکړه
کوم څیزونه دې بد ایسي؟
ما ځواب کې ورته ووې:
درې څیزونه مې بد ایسي
چې دي:
مرګ، وینه او ظلم، [۱]

[۱] ژوندون مجله ۱۳۲۸ ل کال، ۲-۲ ګڼه، ۴۲مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

افضل ټکور

غزل

په موږه بدنصیبو د تورتم مهرباني ده
د یار د تورو زلفو پېچو خم مهرباني ده

دا موږه جل وهلي یې د ګوټ په تمه مړه شو
په غیرو غمازانو د صنم مهرباني ده

یارانو د دارلوبه خو لا نه ده ختمه شوې
چې نه مرو دا په موږه د ستم مهرباني ده

دا اوښکې مې د سترګو څه ګیلې څه اسویلي شي
د وخت رابانديدا په هر قدم مهرباني ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشنا د موسېدلو حق له موږ نه دی اخیستی
د خپل او د پردي پر موږ د غم مهرباني ده

زما په وران مالت ورانې جونګړې وران وطن کې
د مرګ او د سرو وینو دم په دم مهرباني ده

د زړه د پرهرونو د ټکور امید یې نه شته
چې نن په رقیبانو د مرهم مهرباني ده.[۱]

[۱] له (پرهرونه او ټکورونه) شعري مجموعې څخه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد تکل

دا د ګناهو خيرى

ويې مرورړه يويې سه
دا د ګناهو خيرى
چا به له پيالو سره غمونه اړولي وي
چا به د نيمرسې ګناهکارې له ټټر نه شراب څښلي وي
دا د بېخوديو استفراق درسره ومينځه
اوه څپې،
اوه ګامه پسې پورته کړه
پرې مينځه... !
دغه د صادقو جنګياليو د عورتو د لامبو خيرى
وروسته د ګناه له يوې تورې شپې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېې مرورړه یویې سه
دې قمارخانو نه د سګرټو پاتې شوي کاغذونه
دا غلیظ لوګي
اوه شپې
اوه ګامه پسې پورته کړه
روڼ او پاکیزه کړه د پایتخت ګوګل
له چل و قسمونو نه
له شک او ګمانونو نه.

۹/۳/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد تکل

هیله

جېلوانه!
دا لمدې لښتې مې په ملا باندې په پام اوروه
چې دا مې نوې د اختر کالې دي...
خیرې به شي [1]

۱/۳/۱۳۶۹

(۱) احمد تکل، قلم جریده، ۱۳۶۹ کال، ۲ گڼه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابراهیم شینواری

د قبر عذاب

ما ته ملا ویل: (عیسی د خدای رسول یوه ورځ
له هدیرې دوه مړي،
بیا راژوندي کړل او پوښتنه یې د حال ترې وکړه
نو پرهېزګاره مړي
چې یې له مرګ نه څو پېړۍ تېرېدې
ویل: (په ما عمر شو تېر لکه یوه خوله خندا او یا څپه د نسیم.)
خو ګنهکار مړي چې درې ورځې یې شوې وې لا
له دې نړۍ نه د تلو
ویل چې دومره ځوروللی یم ((د قبر عذاب))

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د پېړيو شمېر يې،
نه شم شمېرى ټول عمر
موږ ته چې اوس د نړۍ ارته او پراخه سينه
شوله د ګور په شانې
او دا اوچت بې انتها زمردين اسمان چت
مو شوه تخته د لحد ،
موږ چې د ژوند په نړۍ مړه شو د تيارو له لاسه
او دوه اړخيز فشار د ګور د دېوالونو په شان
موږه زبېښي په منځ کې
او زموږ څو ګړۍ ژوندون چې شو (د قبر عذاب)
نو دا په کومه ګناه؟
موږ خو يوازې ژوند کې مينه کړې
او بېګناه يو او سپېدلي خپلواک ![1]

---

[1] اخبار هفته، ۱۳۲۸ کال، ۲۳ګڼه، ۱۴مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابراهيم شينواری

ربنتينی انځور

هر څو مره چې توري، توري لړې
د غره خواوشا راټولې شي
ما د ځلېدونکي لمر شوخو پلوشو لاندې،
هغه وخت چې شين اسمان خندل ماته،
ټولې د غره ونې ببلې، ببلې ښې ليدلې دي
هلته ما په ننبه کړې
چې، تور ښتر يې زلفې وې،
سيند يې د اوبو پر مخ روان و په مستۍ او عشق
شنه بوټي خالونه وو د غرونو، ځلېدل ښکلي
نه وځي له مغزه نه مې،
هماغه ربنتيانی انځور
او، ځرنګه چې دي،
زه يې هماغه ډول پېژنم ! !؛ [1]

۳۰/۲/۱۳۶۷

(۱) پلوشه جريده، ۱۳۶۹ل کال، ۶ګڼه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسدالله اسد

ګل سپرلی

شـونډې دې نشـې زلفـې دې دامونـه کـړه
تېـر لکـه وږمـه پـه مـا دا سـپېره وختونـه کـړه

تـاو دې لـه بڼـو نـه شـم ولـه دا تېـره غشـي
مځکـه د زړګـي زمـا رنـګ پـه رنـګ ګلونـه کـړه

تـورو ګـورو وربڅـو کـې مـخ د سـتورو نـه ګـورم
جـار دې شـم وړې سـلګۍ پورتـه مـې غړونـه کـړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غــوا ړه چــې شــېبه شــېبه ســتا د هــر يــو ګــل رنــا
دې تيـــارو ګوټونـــو تـــه بـــل د زړه داغونـــه کـــړه

ای د زمـــانې د لاس ګـــل ســـپر ليـــه دا وايـــم
دا ســـپېره اغـــزي ګـــلان کـــانې مـــې لعلونـــه کـــړه

مــرګ بــه پــه مــا واړوي خــاورې د ډېــرو پــه څېــر
ژونـد يـې د اسـد خـو بيـا دوه سـترګې جامونـه کـړه.[1]

(۱) ژوندون مجله، ۱۳۶۷ل کال، لومړۍ ګڼه، ۲۵ مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

باقي بريال

ژوندي يادونه

د شپېو مياشتو کلونو
پاتې شوی يو انځور دی
لا يې اوس د زړه په سترګو
په تيارو کې ننداره کړم
هلته
دنګ دنګ چنارونه
پورته شوې هسکه غاړه
د ګلابو جونه هسې
پټه خوله په برم ولاړ دي
او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوبي په ماښام کې
د اسمان سپين مخې پېغله
د ختيځ د غره له شانه
را اوچته په نخرو شوه
د کلا له دېوالونو
د چنار له هسکو څوکو
دا هغې ته، هغه دې ته
څه بې واره په کتو شوه
د ماښام تياره خوره وه
هلته ستوري په ځلا وو
دلته بل وو مشالونه
زه د شنو ونو د لاندې
د اوبو غاړې ته ناست وم
د مرغانو اوازونو د ماښام چوپتيا
کړه ماته
او
وربمو له هره لوري
ژوند ښښونکې سارا وږله
زما خو، ستومانه سترګې
لوبېدلې ښوريدلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سپوږمۍ په پلوشو کې
ګوندي دلته يې يادونه
راتازه شي د ليدلو
د هغې سپوږمۍ د وړانګو
چې يې اوس به ننداره کړې
دا سپوږمۍ او چنارونه ![1]

(۱) ژوندون مجله، ۱۳۶۷ ل کال، ۴ ګڼه، ۱۸ مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوکتور حفیظ الله خوږلن

د مینې یادګار

نــه راتــه نــوم او نــه نښــان پــاتې شــو
یادګــار د مینـــې لونـــد ګرېــوان پــاتې شــو

چــې پــه ښــېرو دې ځــوانیمرګ نــه شــومه
ســخت مــې پــه زړه دغــه ارمــان پــاتې شــو
څـــومره شـــتمن دي لېونیـــان د مینـــې
قــیس نــه میــراث لــوی بیابــان پــاتې شــو
څــه بېکســـي شــوله راپېښــه خدایــه
زړه هــم کوڅــه کــې د جانــان پــاتې شــو

ســـتا د غمـــزو او اشـــارو لـــه لاســـه
نــه راتــه دیــن او نــه ایمــان پــاتې شــو. [۱]

(۱) نغري او سپېلني، ۴۴-۴۵ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اوبو رنګ

زه چې کوچنی وم، د اوبو په مانا نه پوهېدم
کله مې ستر ګو اوبه سپینې،
کله ژېړې
کله شنې لیدلې،
او همېشه به مې له ځانه پوښتل
چې اوبه څه رنګ لري؟
خو یوه ورځ
په ښوونځي کې
د کیمیا ښوونکي
زمونږ ټولګي کې په تخته ولیکل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې: (له دوه او اواچ) له جمعې نه اوبه جوړېږي
او اوبه،
رنګ نه لري،
خو په هر لوښي کې چې واچول شي
د هغه رنګ اخلي؛
او اوس
له ډېرو کلو وروسته
لټو مه
د کیمیا ښوونکی
چې ترېنه وپوښتمه:
تا خو ویل چې اوبه رنګ نه لري،
زموږ د کلي
د ویالې
اوبه نو ولې
سرې
دي؟؟[1]

(۱) وروستی ټکی، ۱۳۶۷ ل کال، د لیکوالو انجمن، ۳۷-۳۹ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مينې اور

لګېدلی مې په زړه د مينې اور دی
سوزېدلی مې د ځوانو هيلو کور دی
ټوله شپه د تورو سترګو تصور کړم
رانه ورک مې د نمجنو سترګو تور دی
د خمار دود مې جګېږي له ليمو نه
ساقي ګوره بيا مې خم دربانديې پور دی
په لمن کې ټولوم د تومت کاڼي
خدايه دا څرنګه مينه، څه پېغور دی
حوادث به يې هېڅکله غلي نه کړي
چې په سر کې مې د چا د مينې شور دی
په توبو مې پښې کېښودې زاهده
بيا مې عزم د مغرور اشنا په لور دی. [1]

(۱) د تيږو په ذهن کې، ۱۳۶۳ل کال، ۱۳۶۱ کال، ۸۹مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لعل پاچا

سپېنتې

دلته د هغې کوڅې ګوټ ته ګورئ
یو دوه جوار ګره ناست دي
او په تېرو، تېرونو کانو باندې، زموږ د تن غوښې کړې بېلې ځانته
نشه او مست مو دي د زړه په وينو
له خندا شنه دي او د سترګو په کونجو کې، سره ګوري خاندي
لاس کې نیولي دي زموږ د تن هډوکو سپېنتې
او پرې کوي زموږ د يار په لمسه
د سپېنتو، سپېنتو لوبه
يو بل ته ګوري سره
په مينه، مينه باندې
لو به روانه ده لا.[1]

---

(۱) درفش جوانان، ۱۳۲۹ل کال، ۱۴ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لعل پاچا

د پرون سندرې

اشـــنا زمـــا زړګـــی خـــو د پـــرون ســـندرې وايـــي
دې نـــن تـــه پـــر ســـکروټو د ازمـــون ســـندرې وايـــي

مرګيـــه کـــډه وکـــړه نـــور زمـــوږ لـــه دې مالتـــه
چـــې دلتـــه تانـــدې لښـــتې د ژونـــدون ســـندرې وايـــي
د مينـــې پـــه وطـــن کـــې د مجنـــون پادشـــاهي ګـــوره
لاســـونه يـــې تـــک ســـره دي د قـــانون ســـندرې وايـــي
راځـــي بـــه دې تورتمـــه د لمـــن څيـــرې کېـــدو تـــه
پـــه لار کـــې د منـــزل مـــو ســـباوون ســـندرې وايـــي
يـــه وختـــه څـــه دې وکـــړه د ښايســـت بـــڼ کـــې زمـــوږه
چـــې دلتـــه هـــر يـــو ګـــل نـــن د جنـــون ســـندرې وايـــي

زړګيـــه ګيلـــه مـــه کـــړه لـــه پـــردو ځنـــې تـــه هســـې
نـــن دلتـــه د پښـــتو مـــرګ تـــه پښـــتون ســـندرې وايـــي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممتاز ارمان

اپت

منم
غاټولو
د ازغو لو د پلوسو الماسي څوکې د لمر په وړانګو وسېزلې
او د نړۍ د هسکې څوکې
په هک ، څک بام يې جنډې د سپرلي ودرولې
خو لا سپوږمۍ
د شپې له تيو د ناز شونډې ايسته کړې نه وې
چې د کارغانو دوزخي وزرې وپړکېدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د خزان سړې سیلۍ د سهیل لوري ته راوبهېدې
نو ځکه،
دلته د رېدیو او شینلیو په دې شنه لمن کې
د مارکنډو او خرېړو واکمني
له توتکیو او له زانګو نه د ژوند په بدل
غواړي وزرې
او د وینو پانې پانې ګلان.[1]

۷/۲/۱۳۶۹

(۱) قلم جریده، ۱۳۶۹ ال کال، ۱ ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممتاز ارمان

جکړه

خپلــو ورتــه ځمــلاوه پــردو پــه وینــو ولاړه
پت خو د پښتو مې پښتنو مې پښتنو په وینو ولاړه
دغــه کوربنــو خــو د نغریــو ســوي وځنــډل
خــدایږو چــې ملګــرو ! مېلمنــو پــه وینــو ولاړه
ځیـرې لېونـو خو هر چا خپـل، خپـل ګرېوانونـه کړه
دا مالــت ښــاغلو او درنــو، پــه وینــو ولاړه
جـوړ د غـم جکـړ و د چـا نـوکې د چـا کـوکې وې
هــم تنکــو ګلونــو هــم ازغــو پــه وینــو ولاړه
لــورو د لــوګري پــه زړه ننــوت بیــا وواتــه
یــو ځلــې ګنــاه او بیــا توبــو پــه وینــو ولاړه
څه پوښـتې پـامیر نـه چـې لمـن دې ولـې ځیـرې ده
یــو ځلــې لېوانــو او بیــا ســپو پــه وینــو ولاړه.

۴/۴/۱۳۶۹

کابل

ملوک رغون

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما برخه

چې یې زمور د مینې ساه واخیسته
ځانته سودا یې د ګناه واخیسته
چا ورته دومره هم ونه ویلې
چې دې رضا زمور له چا واخیسته
زړه خوږې مینې مې د یار له کتو
خپلو دردونو له دوا واخیسته
نکاح په پټه، پټ په پټه وشوه
لکه چې بده دې ملا واخیسته
رقیبه یاره ! ددې زړه ((رڼا)) مې
تا له سینې ولې په غلا واخیسته
کله چې زمور د جدایۍ ناره شوه
ما مې له یار ځنې دعا واخیسته
د خوشالۍ او غم د وېش په ورځې
ما له تقدیر ټوله ژړا واخیسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملوک رغون

وروستۍ سلګۍ

په تیاره تیاره ماښام کې
د زړې کوټې په کوټ کې

د شلېدلي کټ په خوا کې
د سړې چرګۍ په غاړه
د ناروغې بوډۍ سرته
نیمه سوې غوندې شمه
پټه خوله په چغو چغو
غلې غلې شان ژړېږي
کله یو خوا کله بل خوا
شي کږه وږه له غمه
کله لپې لپې اوښکې
څڅوي په ځان له بره
کله څر څر اواز وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پتنګـــان پــه ځـــان ســـتي کـــړي
کلـــه غلـــی شـــي غـــوږ کیـــږدي
د بـــــوډۍ پوښـــــتنه وکـــــړي
خـــو ناروغـــه بـــوډۍ هلتـــــه
څنګـــدن کـــوي مـــړه کیـــږي

شـــمعه هـــم د بـــوډۍ خـــوا کـــې
پـــــــه ژړا ژړا ســـــــــوزیږي.

۸/۱۱/۱۳۶۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظیف الله تکل

د زنګ پترې

((سپرلیه راشه)) په دې ګلو راشه
په شنو غندلو په بمبلو راشه
زمونږ د باغ په ونو
د کشمالو په څوکو
لا خو توپان د ژمي
لا خو خمار د وریځو
د تورې شپې له زړه نه
بیمار، بیمار پاځېږي
د سرو غوټو په شونډو
د لمر شغلو ته مخکې
پترې د زنګ وهي.

۸/۴/۱۳۶۹
کابل، خیرخانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مور لیک ته

لیک مې د مور نه دی زده
چاته بې ویلې وي
چاته بی زاري کړي
چې راشه زما ګران زوی ته
ولیکه !
زه روغه یم ته څنګه یې !
یاد خوبه دې وي !
چې شنه پاڼه
زموږ د کور له ونې
په زوره چا شکولې وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژړل به دې
تاتې-تاتې دې ډېر وکړه
ویده شولې
نو ګرانه مینه ګرکې مې
راولیکه !
زه روغه یم، ته څنګه یې ![1]

۴/۲/۱۳۶۱

(۱) سیلۍ، ۱۳۶۸ل کال، د افغانستان د لیکوالو انجمن، ۷۱-۷۲مخونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

علي ګل پیوند

د پېړۍ ګالیله

ما پخپلو سترګو ولید
هم هغه و
ببر سر ګرېوان څیرلی
لاس او پښو کې زنځیرونه
څو پاګانو یې خندلې
ویلې دا !
دا لېونی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېږدئ پرېږدئ چې ګونګه شي
په درنو درنو ورنو نو
خو ده !
ده د ځمکې غوږ کې ((هو)) کړه
درته نه مې ویلې ګرانې !
ودې نه لیده څه و شو !
څه ! ته څه ! لنډ وه لارې
((که زه وم که نه وم نه وم)).[1]

(۱) جرګه مجله، ۱۳۶۸ کال، ۶ ګڼه، ۴۹ مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوټه ونه

زما نیکه کیسه کوله
ویل دا لویه ونه ګورې
چې ترې لاندې شنه ویاله ځي
دا سپېرې دېرې وینې
د درنو ناستو وستل دی
د جرګو مرکو ځای دی
په پېړو پېړو کلونه
که به چا زموږ په سیمه
که به چا زموږ په خاوره
که به چا زموږ په لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

که به چا زموږ په بره
د تېري لاس اوږدولو
یا به بې شرم جوړولو
وو تاوده به وستلونه
زما یاد دي بچی دلته
ددې غتې ونې لاندې
دغه ځمکه زوښېدله
سره ټول وو ولسونه
چې څه تره دلته وشي
((هو)) پې وشي د سپینږیرو
د خدای زور د خلکو زور شي
سا او وینې شي د نرو
کاشکې دې کیسې کولې
څه یې ویلې له پخوا نه
چې په ((ګڼه)) کې یاد ېږي
د ویاړونو له انسانه.[1]

(۱) باولی، ۱۳۶۸ل کال، د اطلاعاتو او کلتور وزارت، ۳۸-۳۹مخونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالمالک بېکسیار

غزل

چې يې په سترګو کې ښکاره نه شولې
پوه شوم ارمانه چې پوره نه شولې
خيال مې د عشق ښکلی جهان په څه شو
اشنا چې ته په کې دېره نه شولې
يا خو څه شوي يا څه کېږي ګلې
نن په ګودر خوره وره نه شولې
که پښتو وي راکې نو بس دی همدا
ما چې در وکاته، ته سره نه شولې
دا خو پښتو مغله نه ده پاتې !
پښتون دې خرڅ کړ غرغره نه شولې
ستا په ښايسته خمارو سترګو مې څه
د بېکسيار په ننداره نه شولې.[1]

(۱) د نظر په څوکو له ناچاپه شعري مجموعې څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالمالک بېکسیار

د زهرو پیالې

پرون مې بیا ،
د خپلې مینې په سپېره هدیره
ستا د شهیدو وعدو ،
د شناختو څنګ ته په شېبو وژړل

❋ ❋ ❋

او د ګودر خوا کې د وچې ونې
چې د چوغکو په بدل کې یې اوس ،
په وچو پاڼو کې ساکښو خپلې ځالې کړي
د اوښکو سیند کړ جاري

❋ ❋ ❋

شېبې مې
یو بل پسې ، لکه د زهرو پیالې
ستا په ترخو یادو کې
له ستونې تېرې کړلې.[۱]

---

(۱) د نظرپه څوکو له ناچاپه شعري مجموعې څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالمالک بېکسیار

د نظر باران

راباندې بیا چې نن ازغي را اوري
د چا نظر مې په زړګي را اوري

اوس مې د اوښکو چاره ګرانه شوله
لکه باران د پسرلي را اوري
نامردې څنګه دې ښېرې شوې پر ځای
چې اشنایي مې په تندي را اوري
شیخه مهراب نه سر راپورته نه کړې
د ګودر خوا کې شنه منګي را اوري

پر بېکسیار غریب اسرو اسرو کې
د ګل پر ځای همېش ازغي را اوري.[1]

(۱) د نظر په څوکو له ناچاپه شعري مجموعې څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تېغونو لو

نه... !
هېڅکله ذهن مې دا نه قبلوي
باور مې هم داسې منلی نه شي
چې ددې واټ د پاسه
د پښې دوکان کې هډو
د کرلپاره سپاره نه جوړېږي
لکه چې ګرم نه یمه !
زه د رښتیا له څنډ نه
په خپلو دواړو غبرګو سترګو وینم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې پښ په بېړه، بېړه
د تسپارونو پر ځای
دلته د کر، کیلې، باران موسم کې
د شنو تېغونو د رېبلو او د ((لو)) لپاره
له سرې او سپینې نه ((لور)) جوړوي
او په ((لوګرو)) یې ارزانه پلوري.

۳۱/۴/۱۳۶۲
کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

عارف خزان

د حجرو شهادت

زموږ د کلي له سپېرو نغرو نه
نور د اورونو لوګي
لکه بیرغ چېرته د بام د پاسه نه رپېږي
د چینو سترګې د حجرو د شهادت په وير کې
له ډېره غمه ړندې شوې او ښکې نه تویوي
او کلی کوز له پاسه
جوړ د بادونو د مارانو د نڅا جشن ته
په ډېر هیبت
کنډر،
کنډر
ولاړ دی.

۲۸/۷/۱۳۶۸
کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالباري جهاني

اوښکې

څه تودې تروې اوبه دي
د ګرېوان پر لور بهېږي
ابدي سکون ته درومي
له ژوندۍ سترګې بېلېږي

✵ ✵ ✵

له هر څاڅکي سره مله وي
د مرموز جهان غږونه
پر اشنا لارو وراخلي
نابلده قدمونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کمزورۍ دنیا ژبه
د قدرت پښو ته ورلوېږي
د احساس بیده نغمه ده
په بانړو غړول کېږي

❋ ❋ ❋

دا شربکه ګونګۍ ژبه
هرې سترګې ته اشنا ده
دا د هرې مینې کور دی
دا د هر نفرت غوغا ده.[۱]

---

(۱) له ورکې مینې څخه، ۸۲مخ، ۱۹۷۹م کال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالهادي هادي

غزل

دلته وينې هلته وينې ټول وطن زخمي زخمي شو
د ګلابو پاڼې ژاړي چې ګلشن زخمي زخمي شو
د وبا استازی ګرځي پرې کوي مرۍ د حسن
د سپرلو ابۍ شوه بوره هر چمن زخمي زخمي شو
له اسمانه راورېږي د الله(ج) د غضب کاڼي
سمن سر ورته نيولی نسترن زخمي زخمي شو
پسرلی نه و وبا و چې هر باغ کې يې پل کېښود
هره ونه هر يو ګل او هر سمن زخمي زخمي شو
هادي اوس يې نو غمونه ښه په خلاصه ټنډه ګاله
دا خو ستا سو لېونتوب و چې هر تن زخمي زخمي شو.

۳۰/۲/۱۳۶۹
کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالهادي هادي

غزل

وخته کوځه کې وو هر لور لېوني
اوس مو د بېره شو لو په کور لېوني

که يې هر څو سرونه پرېکړه جابر
ګوره چې زېږي نوي نور لېوني

خدايه! محفل ورځنې تش شو څه له
شړي مالت نه په هر تور لېوني

هغه د قيس د مدرسې طالبان
دلته ژوندي شولو په ګور لېوني

هادي هغو پورې به ژاړو موره
چې څو يادېږي دا څلور لېوني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فضل الهي ګران

د رڼا نيالګي

هره خوا جان او جانان دی کوه طور دی
يو بې حده خوږ جهان دی کوه طور دی

عشــق او وجـد دی مســتي ده د انــوارو دنيــاګۍ ده
چې موسی ورته حيران دی کوه طور دی

تجلــې مــې د جانــان دي ددې زړه د عــرش لــه پاســه
مينــه مينــه کــن فکــان دی کــوه طــور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وحي نه قربان شم ای د عقل جبرائيله !
لږ خو وګوره تو پان دی کوه طور دی

ميخواره مجنونان واړه يو له مخې ميزوبان شوه
اوس د مينې امتحان دی کوه طور دی

دې سرکش ناري جهان ته د مهدي وتل په کار دي
څه ښايسته نوري ارمان دی کوه طور دی

چا ويل چې د ګران شعر راپرېوتی له اسمانه؟ !
ګرانه ستا زړه ځراغان دی کوه طور دی.

۱۳/۲/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

فضل الهي ګران

ژوبل دردونه

اوښکو کې د چغو تندرونه وینمولی شم
سترګو نه د کړیکو ټول خوبونه تښتولی شم

وینې، وینې چغې د شپېو مې ژوبلوي مدام
چغې د قلم نه لکه وینې غورځولی شم

ته که چاودې پوندې او شکېدلې ګرېوان نه ګورې
زه ژوبل دردونه د چا کله هېرولی شم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ببـــر ســـرونه وچـــې شـــونډې او زخمـــي هيلـــې
تـــل د عـــاطفې پـــه نرمـــه غېـــږه کـــې نيـــولی شـــم

ســـوزند فريادونـــه او ويرونـــه شـــول لمبـــه لمبـــه
ژونـد د بې احساسو پـه لمبو کـې سـوزولی شـم

ټـول ګـلان د چغـو پـه وربـل کـې د خـوږې مينـې
ډېـر پـه مينـه مينـه لکـه پېغلـې زنګـولی شـم

ونڅـــوه ګرانـــه پـــه غـــزل کـــې اورنـــۍ چغـــې
ژوبـــل اميدونـــه پـــه نغمـــو ټکـــورولی شـــم.[1]

(۱) د هيلو ګودرونه، ۱۳۶۵ل کال، د ليکوالو اتحاديه، ۱مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فاروق فردا

د نور وړی

راشه زما،
د سوځېدلو امیدونو،
د باغچې
مړاو غوټیو باندې
د خپلو سترګو د موسکاوو
د عطرونو پرخې
په شپېو وورو
چې مې د هیلو ګلان
د نور د وړو
نوراني لارو کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غوړېدو په خاطر
ستا د موسکاوو سپينې لارې ځارې
راشه زما،
غېږه کې وغوړېږه.
هرمازيګر
د لمر د شونډو په رنګ
د سره شفق په مخملينه پاڼه
ستا د بدن پرتابلو
د خپلې مينې انځورونو سره لوبې کوم
ستا د تابلو په غنمرګ بستر کې
ستا پر وربښمينو مړوندونو باندې
د ستا د زلفو د عطرونو شال پر سر غوړوم.

۱۳۶۸ل کال، سلواغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فاروق فردا

د ځنګل جنازه

دا راتېول شوي لوګي
پر خپلو سترو اوږو
غواړي زموږ د کليوالو د ځنګل جنازه يوسي چېرې؟
د تورو وربځو شاته،
هلته چې ستوري د سپوږمۍ کاله کې
نور د ځنګل د شينکو ونو د شنو پاڼو شنه بويونه اوربدلی نه شي
اسمان نو چاته غوړوي لمنه؟
دا لمر ليدی شې که نه؟
په خپلو سپينو وړانګو؟
د کومې مينې مرثيې غږوې؟
توتکې زېرې د سپرلي راکوي
خو لا په شونډو کې يې
مات شوي نه دي د سکوت مهرونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروین فیض زاده ملال

پردی ساقي

کوڅه هغه ده خو صنم نه شته
د زړه پرهر ته مې ملهم نه شته
رانجه ژړېږي د بڼو پر څوکو
چې د جانان مې پرې قدم نه شته
د شونډو پاڼې شولې ترمې ترمې
ساقي پردی، دی څه یې غم نه شته
سپوږمۍ غمجنه شوه پر بام نه راځي
د ځلېدلو یې پرتم نه شته
کږه وږه لکه د څانګې شومه
سپرلی بېده د وږو دم نه شته.[1]

۱۳/۵/۱۳۶۷

(۱) ژوندون مجله، ۱۳۶۷ل کال، ۴ګڼه، ۵۰مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفیه صدیقي

د محبت ګلونه

ما د الفت ځولۍ ځولۍ ګلونه
د عقیدت له باغه بیا راوړي
بیا مې ګېډۍ ګېډۍ جوړې د سرو ګلو کړې
ستا په پټکي په خپل وربل کې یې ږدم
پاتې ګلونه به غونچې غونچې کړو
د چا په دواړو پښو کې د دې غونچو ګېډۍ ګېډۍ به کېږدو
بیا به په ګډه ورشو
هغه مالي ته چې ګلونه کري
د همدردۍ او وفا د صداقت او مینې
خواږه تخمونه کري
موږ به په ګډه ورته سلام ووایو
ته د پټکي ګلونه زه د وربل ګلونه
سره جوړه به یې کړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه له کومي به يې د هغه پښو کې کېږدو
بيا ورته وبه وايو
مالي ګلونه کره په هغو زړونو کې چې
د شاړو دښتو په شان وچې سپېرې پرتې دي
ددغو کلکو زړونو ددې سپېرو ډاګونو
هوا بدله کړه ته فضا بدله کړه ته
ورته رڼا وبښه د رنګارنګ ګلونو
بيا به په ډېره مينه
د هغو زړونو شاړو دښتو نه به
د محبت له ولې اوبه په لپو راوړو
بيا به خړوب شي هغه
په کې به وټو کېږي د محبت ګلونه.[1]

۹/۵/۱۳۶۵

(۱) لوپته، ۱۳۶۷ل کال، د ليکوالو انجمن، ۸-۹مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفیه صدیقي

د حقیقت ډولۍ

سترګې مې ستا د سترګو
د شنه اسمان په زړه کې
د وفا ستوری ګوري
زما د سترګو زړه کې
د امیدونو غوټۍ
په نڅېدلو شولې
د شنه اسمان په شاوخوا سیمو کې
غمازې وربخې راغلې
څو د باران پلمه شوه جوړه ورته
زما له سوې زړه نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه سیلۍ پاڅېده
لاړله نېغه د اسمان زړه ته ورننوته
خو بیا یې ولیدله چې
نرۍ، نرۍ باران را وورېده
هغه ګلبوټې د غوټۍ شول خړوب
ګلان یې وسپړېدل
بیا د خیالو ناوې مې
د حقیقت ډولۍ کې
د واقعیت لوېې وراوې سره
د نوي ژوند په کاله ننوته.[۱]

(۱) اخبار هفته، ګڼه ۲۵، ۱۳۶۹ل کال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاج محمد ياري

غزل

زمــا د اوښــکو د محــل خمونــه مــه مــاتوه
د غــم فنــا د ميکــدې جامونــه مــه مــاتوه

ګــوره ټــوټې بــه يــې ونــه نيســې کوشــېر د عــذر
پــه ســرو منګولــو کــې نيــولي زړونــه مــه مــاتوه
پرېــږده مــالي چــې لــږ د ګلــو ننــداره وکړمــه
د زړه پــه ســر کــې مــې اغــزي غمونــه مــه مــاتوه
د ښــه نظــر پــه خــاطر تــل درځــي د ســر پــه ســترګو
د هيلــو بــڼ کــې د احســاس ښــاخونه مــه مــاتوه

ماته ښې يادې دي(ياري) ستا ټولې کړې وعدې
پــه يارانــه کــې دې هــېڅ وخــت لوزونــه مــه مــاتوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرین انځور د هېواد ځوان نوښتګر لیکوال دی. سره له دې چې د لیکوالۍ زیاته برخه یې پر کره کتنې، کیسه لیکنې او څېړنې متمرکزه ده، خو په وروستیو لسیزه کې یې زمونږ شعر ته د یادونې وړ خدمت کړی دی او کله کله شعر هم لیکي، دلته یې یو ټوټه شعر د دغې مجموعې د ښه اختتام لپاره راوړو.

ټولو ته په مینه
زرین انځور

مخه ښه

یوه شېبه ده
عجیبه نه ده، یو غزل د جدایۍ دی
یو غمګین شانته پرتم دی
عجیبه ده،
را ورېږي د وصال له شنه اسمانه تندرونه
او لګېږي،
پرې لګېږي د مینو ټول ناخواله امیدونه
خدایه خیر کړې، خدایه خیر کړې
یوه شېبه ده،
شېبه نه ده، د یو عمر پیلامه ده
یو عجب ټکی د کرښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورپسې بله ليکلې
خو لوستل د دغې کرښې
لا يې بله تماشه ده
هلته پټه
د سرسام زمان د پاڼو هديره ده
بې لوستلو ډېرې پاڼې
ناليکلې ډېر سپينې، سپينې پاڼې
دا شېبه، دا سې شېبه ده
شېبه نه ده هديره د يو ارمان ده
زما دا شېبه ناخوښه، دا عجيبه شان لحظه ده
لکه تې خور ماشوم جدا چې شي په زور د مور له تي نه
او رباب يو ځوک راغلا کړي د ادم له خوږې غېږې
او يا لاړه ترې درخو شي، منډه وکړي
يا دنيا خوږه کيسه لا ختمه نه وي
چې يې ژبه ورګونګۍ شي
هر څه پاتې شي نيمګړي
يا يو خوار د بوډۍ زوی وي
يو مين وي
يوه ناوې يې په مينه وي راوړې
لا يې لاس نه وي وروړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې له خوب ښخه راویښ شي
ړنګه بنګه یې دنیا شي د خیالونو
دا شېبه دا سې شېبه ده
د ګونګې رباب نغمه ده
د بوډۍ شپې اسره ده
چې پرته وي ځنکدن ته
یوه ړنګه شان لحظه ده
چې خبره په کې نه شته
خو له ورایه
د یو لاس یو اشاره ده
خدایه خیر کړې !
خدایه خیر کړې !

۲۵/۵/۱۳۶۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه

محمد اسمعیل یــون د حــاجي محمـد خان زوی پـر ۱۳۴۲ل کـال، د لغمان ولایت د الینګـــــار ولســــوالۍ دنیازیو پـه یوې روښـــنفکرې کـــورنۍ کـــې زېږېدلی دی.

لومړنۍ زده کړې یې د الینګار ولسوالۍ د سلینګار پـه لومړني ښوونځي کې سرته رسولي دي، تر هغه وروسته کابل ته راغی او په خوشال خان لېسه کې شامل شو. پر ۱۳۶۲ل کال له نوموړې لېسې څخه په دویم نومره بریالی او پر ۱۳۶۷ل کال د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې محصل شو. پـر ۱۳۷۰ل کـال لـه نومـوړې څـانګې څخه اول نـومره بریـالی او پـر همدې کـال بېرتـه دپښتو څانګې د کدر غړی شو. پـر ۱۳۸۵ل کـال پـه نوموړې څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې د ماسترۍ دوره پیل شوه، یون په ډېر ښه او بریالي ډول دا دوره پایته ورسوله.

محمد اسمعیل یون له ۱۳۷۰ل کال څخه بیا تر ننه پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي تدریسي غړی او د(پوهندوی) علمي پوړۍ ته رسېدلی دی، پر استادۍ سربېره، استاد یون د ((کابل پوهنتون))، ((هیلې)) او((شمشاد))مجلو د چلوونکي دنده هم په ښه ډول ترسره کړې ده. په پېښور کې د چاپېدونکې ((معارف)) مجلې کتونکی غړی هم و. همدارنګه دیو شمېر نورو چاپي خپرونو همکار هم پاتې شوی دی.

استاد یون پر ۱۳۸۱ل کال، په جلال اباد کې بېړنۍ لویې جرګې ته د ختیزو ولایتونو د انتخاباتو د دفتر مشر شو، ددې جرګې لپاره تر ټاکنو وروسته د جرګې غړی، بیا د جرګې د غړو له خوا د بېړنۍ لویې جرګې دلومړي منشي په توګه انتخاب شو. استاد یون په دې جرګه کې تر خپل وروستي وسه خپل ملي او تاریخي مسولیت ادا کړ او د هېواد دښمنه عناصرو د توطیو مخه یې ونیوله.

تر دې جرګې وروسته، کله چې د افغانستان د اساسي قانون د تدوین بهیر پیل شو، نو استاد یون بیا ددې بهیر لپاره د ختیزو ولایتونو د دارالانشاد دفتر مشر وټاکل شو. په ختیزو ولایتونو کې د اساسي قانون د لویې جرګې لپاره انتخابات هم د همدې دفتر له

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوا ترسره شول.استاد يون د اساسي قانون د تصويب په لويه جرګه کې د نوموړې جرګې د دارالانشا د غړي په توګه خپل فعال رول ادا کړ. ټاکل شوې وه، استاد يون په ختيزو ولايتونو کې د افغانستان د جمهوري رياست لپاره د عمومي ټاکنو د دفتر مسول شي، خو په کابل کې د لويو جنګسالارانو او ځينو تنظيمي مشرانو له خوا پر حکومت او ملګرو ملتونو د زيات فشار له امله له کاره ګوښه شو.ملګرو ملتونو(UNAMA) استاد يون ته وړانديز وکړ، چې په کابل کې به تر دې لوړه دنده دروسپارو ، خو استاد يون ونه منله او خپلې استادۍ ته يې دوام ورکړ.

درې کاله وروسته يې د ځينو ملګرو په زيات ټينګار او غوښتنه، د جمهوري رياست د ملي امنيت شورا په دفتر کې د فرهنګي چارو د رياست دنده ومنله او په کابل پوهنتون کې پر استادۍ سربېره لا تر اوسه دا دنده پر مخ وړي.استاد يون پر ۱۳۸۵ل کال د افغانستان او پاکستان د امن ګډې جرګې لپاره د افغانستان له خوا د منشي په توګه غوره شو او دا دنده يې هم په ښه ډول ترسره کړه.

استاد يون د خپلو اکاليکوال په توګه په تېرو شلو کلونو کې ګڼ شمېر فرهنګي او ټولنيز خدمتونه ترسره کړي، په ګڼو چاپي، راديويي او ټلويزيوني مرکو کې يې د واقعيتونو او حقايقو د ښکندبيان له امله د خلکو په زړونو کې ځای نيولی دی. که څه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر خلک د یون لیکنې، مرکې او نظریات خوښوي، خو یو شمېر داسې خلک هم شته، چې د یون سرسختي مخالفین دي. د هغه ملي او ګټورو نظریاتو ته هم غلط رنګ او تعبیر ورکوي، دا ډول اشخاص، چې اکثره یې زورواکي او د سیاسي ډلو ټپلو غړي او مشران دي، د استاد یون نظریات خپلو شخصي او تنظیمي ګټو ته خطر بولي، نو ځکه یې په ټینګه مخالفت کوي. زه دې شاهد یم، هر کله چې یون کومه لیکنه او مرکه کړې، نو دده پر وړاندې یې مثبت او منفي غبرګونونه دواړه راپارولي دي، منفي غبرګونونه اکثره وخت د هغو اشخاصو او ډلو له خوا وي، چې په تېر کړکېچن سیاسي بهیر کې یې ډېرې نامشروع ګټې ترلاسه کړي او ځانونه یې مطرح کړي دي.

مثبت غبرګونونه اکثره د ولس د مشرانو، روښنفکرانو او نورو مخورو له خوا وي، خو استاد یون په دغسې سختو اغزنو او تنګو شرایطو کې بیا هم خپل فرهنګي، سیاسي او ټولنیز کار ته دوام ورکوي.

دا اوسنی فرهنګي کار، چې تاسو یې اوس په مسلسل ډول ګورئ، دا د تېرو شلو کلونو کارونه دي، چې له تېر یو نیم کال راهیسې پرې په منظم ډول کار شوی، اوډل شوي او دادی ستاسو مخې ته اېښودل کېږي، په داسې یو دولتي دفتر کې چې بوختیاوې په کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېرې وي، د منظم او ستر فرهنګي کار سرته رسول اسانه کار نه دی.استاد یون پر خپلو فرهنګي کارونو سربېره د ګڼو فرهنګي ټولنو د غړي، همکار او موسس غړي په توګه هم خپل فرهنګي رول ادا کړی،په پېښور کې یې د دوو المان مېشتو فرهنګي ټولنو (دافغانستان دکلتوري ودې ټولنې) او(د پښتني فرهنګ د ودې پراختیا ټولنې) د همکار په توګه د بېلابېلو لیکوالو په لسګونو اثار، ایډیټ او چاپ کړي دي. دغه راز یې په سلګونو کورنیو مشاعرو ، ادبي غونډو او سیمینارونو کې ونډه اخیستې ده، خپله یې هم په لسګونو مشاعرې،سیمینارونه او علمي ورکشاپونه جوړ کړي دي.

سربېره پر دې، په یو زیات شمېر، ملي او نړیوالو کنفرانسونو کې یې په ښه ډول د خپل هېواد استازي کړې ده. دلته به یې د اثارو یادونه وکړو:

اثار

الف- پنځونې:

کتاب نوم	څرنګوالی	چاپکال
• مټکور	لومړۍ شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• په اورونو کې سندرې	دویمه شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷

ب- راټولونې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هیلې   ګډه شعري ټولګه   دویم ۱۳۸۷
- نیمګړي ارمانونه   د حیران شعري ټولګه   دویم ۱۳۸۷
- د لوونو فصل   ګډه شعري ټولګه   دویم ۱۳۸۷
- د نازو انا یاد   د سیمینار د لیکنو ټولګه   دویم ۱۳۸۷
- د استاد الفت نثري کلیات   د استاد الفت نثرونه   دریېم ۱۳۸۷
- سیندونه هم مري   د اسحق ننګیال شعري منتخبات   دویم ۱۳۸۷

ج- ژباړنې:

- د ټولنپوهنې له نظره: په افغانستان کې د واک جوړښتونه
  د پوهنوال روستارتره کي اثر   دویم ۱۳۸۷
- .د افغانستان فرهنګي میراثونو ته یوه کتنه
  د نینسي دوپرې اثر   دویم ۱۳۸۷
- په افغانستان کې د جګړې جنایتکارانو محاکمه
  د پوهنوال روستار تره کی اثر   دویم ۱۳۸۷

د - یونلیکنې:

- د اماراتو سفر   د اماراتو یونلیک   دویم ۱۳۸۷
- که یون دی یون دی   د اروپا یونلیک   لومړی ۱۳۸۷
- د پنټاګون ترشنډو   د امریکا یونلیک   لومړی ۱۳۸۷

هـ- څېړنې او شننې:

- د محمد ګل خان مومند اند و ژوند ته یوه لنډه کتنه   دویم ۱۳۸۷
- استاد زیار د پښتني فرهنګ یو ځلاند ستوری   دویم ۱۳۸۷
- دکابل پوهنتون د ادبیاتو پوهنځي پښتو کتابښود   دویم ۱۳۸۷
- د افغانستان فرهنګ ته اوښتي زیانونه   دویم ۱۳۸۷
- د پښتو شعر هندسي جوړښت   شپږم ۱۳۸۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

- له افغانستانه د مسلکي کادرونو د فرار عوامل دویم ۱۳۸۷
- ساینسي پرمختیاوې دویم ۱۳۸۷
- بېړنۍ لویه جرګه ولسواکي او زورواکي دویم ۱۳۸۷
- اندیال خوشال لومړی ۱۳۸۷
- هیله د خپلو سریزو په لمن کې لومړی ۱۳۸۷
- کلتوري یون لومړی ۱۳۸۷
- فرهنګي فقر لومړی ۱۳۸۷
- مرکه او مرکې لومړی ۱۳۸۷
- خوشال په خپل ایډیال لومړی ۱۳۸۷
- د کتابونو په وړمو کې لومړی ۱۳۸۷
- افغانستان په سیاسي کړلیچ کې لومړی ۱۳۸۷
- پښتو لیکنی سمون لومړی ۱۳۸۷
- اوسنۍ رسنۍ لومړی ۱۳۸۷
- که نړیوال ماته وخوري؟ لومړی ۱۳۸۷

خدای (ج) دې استاد یون ته ډېر عمر ورکړي او جرئت دې ورته هم تاند لري، الله (ج) دې دی له هر ډول بدو بلاوو وژغوري، په فرهنګي کارو زیار کې ورته دنور زغم او وسپلې هیله لرم.

په درناوي

وفاالرحمن وفا

کابل - افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

DəLawuno Fasəl

(The season of Reaping)

The collection of Pashto Poems

Collected
By:
M. Ismael yoon

ISBN 978-9936-500-02-0
9 789936 500020 >

د خپرونو لړ: (۳)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library